

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**Кафедра етики, естетики та культурології
Кафедра програмних систем і технологій**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
філософського факультету

_____ Неліпа Д.В.

« ____ » _____ 2026 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчально-виховної роботи
Наталія ТМЄНОВА

« 29 » *серпня* 2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Професійна та корпоративна етика»**

для студентів

галузь знань	Е. Інформаційні технології
спеціальність	Е2. Інженерія програмного забезпечення
освітній рівень	магістр
освітня програма	Інженерія програмного забезпечення
вид дисципліни	обов'язкова
Форма навчання	денна

Навчальний рік	2026/2027
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: *Єфіменко В.В., к.ф.н. доцент кафедри етики, естетики та культурології,
Іванченко О.Г., к.т.н., доцент кафедри програмних систем і технологій*

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2026

Розробники: Єфіменко Віталій Віталійович, к.ф.н. доцент кафедри етики, естетики та культурології,
Іванченко Олексій Геннадійович, к.т.н., доцент кафедри програмних систем і технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри етики, естетики та культурології
(Маслікова І.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № ____ від «____» _____ 2026 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «____» _____ 2026 року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ ()

«____» _____ 2026 року

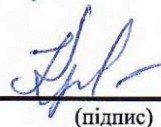
Завідувач кафедри
програмних систем і технологій

 проф. Олексій БИЧКОВ
(підпис)

Протокол № 18 від 17 червня 2026 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету інформаційних технологій

Протокол № 11 від 26 червня 2026 року

Голова науково-методичної комісії Ганна КРАСОВСЬКА
(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики та специфічних етико-прикладних досліджень в сфері вирішення соціально-етичних проблем при розробці, втіленні і застосуванні інформаційних технологій, а також напрацювання та розвиток практичних вмінь і навичок аналізу професійних ситуацій та прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в області ІТ, прогнозуванні розвитку та управління в сфері інформаційних технологій

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку етико-філософської думки; основні етико-філософські поняття та категорії, характеристики основних положень етичних систем та відповідні їм ціннісно-нормативні програми; основні методи філософсько-етичних досліджень, методи психології при аналітичному розгляді дилемних ситуацій

2. **Вміти** виокремлювати та аналізувати ситуацію щодо сучасних практик; застосовувати основну методологію імперативно-ціннісних аспектів професійної практики безпосередньо до дилемних проблем інформаційної діяльності; прогнозувати та завбачати ймовірні негативні наслідки

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та інтегрованою інформацією наукового дослідження; управління інформацією та використання іншомовних фахових інформативних джерел, а саме, отримувати та аналізувати інформацію з різних джерел, яка би відповідала вимогам та потребам завбачення дилемних процесів у сучасному інформаційному просторі, культурно-професійній сфері.

3. Анотація навчальної дисципліни:

дисципліна «*Професійна та корпоративна етика*» належить до переліку дисциплін ОК та викладається у I семестрі магістратури. Навчальна дисципліна знайомить з основним понятійно-категоріальним апаратом етики, її методами та механізмами для виокремлення моральної проблематики в контексті бізнес діяльності. Послідовно розглядаються особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики, їх взаємодія з інформаційною сферою та необхідність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки професійної етики. З'ясовуються особливості використання поглиблених знань правових та етичних норм при оцінці наслідків своєї діяльності, вироблення та розвитку практичних вмінь та навичок прийняття рішень з етичної поведінки ІТ спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності, а також ознайомлення з кодексами професійної етики в сфері ІТ. Розглядаються пошуки етичної аргументації морального вибору в дилемних ситуаціях інформаційних практик, аналізуються колізії між позитивно-правовим обґрунтуванням шляхів їхнього вирішення та моральними наслідками впровадження прийнятих рішень

4. Завдання вивчення дисципліни:

надати студентам цілісну систему знань щодо актуальних проблем професійної та корпоративної етики в сучасній інформаційній та соціокультурній діяльності. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у вирішенні/ прогнозуванні/ проблем та прийнятті нестандартного рішення у професійних ситуаціях пов'язаних з розробкою та використанням ІТ, що відповідають нормам професійної етики та кодексам корпоративної поведінки, а також впровадження корпоративної соціальної відповідальності в ділову практику.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

- 3K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- СК04. Здатність розвивати і реалізовувати нові конкурентоспроможні ідеї в інженерії програмного забезпечення.
- СК06. Здатність ефективно керувати фінансовими, людськими, технічними та іншими проектними ресурсами у сфері інженерії програмного забезпечення
- СК11. Здатність застосовувати і розвивати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання наукових проблем інженерії програмного забезпечення.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики	Лекція, самостійна робота	Усна відповідь, участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	5%
1.2	принципи та основні норми та критерії розрізнення професійної і корпоративної етики	Семінар, самостійна робота	Усна відповідь, участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	5%
1.3	Інструменти та механізми морально-нормативної регуляції та їх сучасне функціонування в сфері професійних практик та управлінні	Лекція, самостійна робота	Усна відповідь, участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	7%
1.4	професіоналізм та принципи професійної етики спеціаліста ІТ, а також відповідальність за порушення норм професійної та корпоративної етики	Семінар, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	6%
1.5	методи та механізми розв'язання основних моральних дилем сучасних практик в сфері ІТ та суміжних сферах	Семінар, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	8%
1.6	особливості професійних етичних кодексів в сфері ІТ, інформаційній та економічній безпеці	Семінар, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	6%
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури та	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе,	5%

	суміжних галузей в інформаційній діяльності		аналітичні огляди, реферата	
2.2	кваліфіковано аргументувати специфіку основних етичних принципів та норм професійної етики, їх взаємодію та шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами корпоративної етики задля забезпечення успішності бізнес процесів, проектів, розробки інформаційно-аналітичних систем	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	5%
2.3	виявляти механізми розв'язання основних моральних дилем в організації дослідницьких та проектних робіт в сфері ІТ та відповідних бізнес моделей при їх впровадженні стосовно взаємодії з іншими сферами бізнесу, організацій, навколишнього середовища і ін.	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	5%
2.4	здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів при розробці соціальних проектів в сфері ІТ	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	5%
2.5	виявляти специфіку проблеми етичного характеру, що виникла та визначити способи її розв'язання в сфері інформаційних технологій	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	6%
2.6	аргументовано аналізувати професійну ситуацію щодо відкритих моральних дилем в сфері інформаційних технологій та розробити рекомендації по їх вирішенню з урахуванням професійно етичних норм поведінки	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, доповнення / участь в дискусіях, есе, аналітичні огляди, реферат	6%
	Комунікація:			

3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу сучасних інформаційних інтернет-ресурсів; основних моральних принципів задля здійснення обґрунтованого вибору методів формування ефективних рішень в сфері управління, корпоративної культури та етики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, самостійна робота	5%
3.2	презентувати результати проведених досліджень відносно оцінки мотивів, норм, ціннісних орієнтирів професійної поведінки та діяльності та у здатності до здійснення вибору та відповідальності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, самостійна робота	5%
3.3	вести дискусії стосовно ролі професійної та корпоративної етики в напрацюванні методології прийняття етичних рішень в сфері ІТ та співпраці з експертами з інших галузей знань та видів економічної діяльності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, самостійна робота	5%
Автономність та відповідальність:				
4.1	кваліфіковано виявляти аналізувати та вирішувати моральні конфлікти в конкретних ситуаціях інформаційно-комунікативних технологій	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, самостійне дослідження	5%
4.2	проявляти самостійність, самокритичність та критично аналізувати знання з комп'ютерних наук та інформаційних технологій в професійних ситуаціях, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації з позиції професійного обов'язку та відповідальності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, самостійне дослідження	5%
4.3	нести відповідальність за достовірність проведених досліджень, та приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях ділової практики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, самостійне дослідження	5%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	4	4
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	1	2
Програмні результати навчання																	
ПРН 01. Знати і застосовувати сучасні професійні стандартні інші нормативно-правові документи з інженерії програмного забезпечення включаючи розробку та впровадження розподілених обчислювальних систем на базі хмарних технологій та сервісів.	+		+	+	+	+	+						+	+			
ПРН 12 Приймати ефективні організаційно-управлінські рішення в умовах невизначеності та зміни вимог, порівнювати альтернативи, оцінювати ризики.		+		+	+			+	+	+	+	+				+	+
ПРН 19. Формулювати, експериментально перевіряти, обґрунтовувати і застосовувати на практиці в процесі розроблення програмного забезпечення інноваційні методи та конкурентоспроможні технології розв’язання професійних, науково-технічних задач у мультидисциплінарних контекстах.				+				+	+	+	+	+		+	+	+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання студентів:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.4), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.4); (комунікація 3.1-3.2); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Семестровий контроль:

кількість балів становлять бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх (двох) частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складається із балів, отриманих за: 1) аудиторну роботу (усні відповіді, доповнення та участь в дискусіях на практичних заняттях), 2) самостійну роботу (написання самостійної роботи у формі есе, аналітичного огляду, презентації, реферату), 3) контрольні роботи.

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань. Самостійні роботи (ситуаційний аналіз (Case study) та есе-аналіз мають бути подані у строки відведені для опрацювання відповідних тем).

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова оцінка з дисципліни
Мінімум	60	60
Максимум	100	100

7.2. Організація оцінювання:

Види робіт	Семестрова кількість балів	
	Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна доповідь	16	36
Доповнення, участь в дискусіях	14	20
<u>Самостійна індивідуальна робота</u> 1). (Case-studies): Дослідження та аналіз дилем в професійній сфері та розробка рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки (проведення самостійного дослідження, узагальнення та інтерпретація отриманих результатів)	18	26

Самостійна індивідуальна робота		
2) Есе-рецензія, аналіз морально-етичних проблем та роль особистих, професійних та корпоративних цінностей в професійній діяльності	12	20
Підсумкова оцінка з дисципліни	60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

А) Усна доповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

В) Доповнення / участь в дискусіях:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

2. Самостійна індивідуальна робота:

аналіз (Case-studies)

26 –балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у

відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

19 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам

Аналіз-есе:

12 балів -студент здійснює етичний аналіз моральних цінностей у сфері /професійного/соціального із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе.

5 балів- студент здійснює аналіз моральних цінностей, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам

Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Незараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ п/ п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання				
1	Тема 1. Професійна етика в структурі етичного знання.	2	2	4
2	Тема 2. Професіоналізм як моральна цінність	2	2	4
3	Тема 3. Корпоративна етика та корпоративна соціальна відповідальність	2	2	4
	Тема 4. Корпоративна культура: теорія та практика	2	2	6
4	Самостійна індивідуальна робота: аналіз-есе моральних цінностей особистості та їх трансформація в професійній сфері			11
Частина 2. Моральні колізії в професійній діяльності				
5	Тема 5. Інформаційна етика та корпоративні кодекси .	2	2	6
6	Тема 6. Морально-етичні проблеми в контексті науково-технічних досягнень та розв’язання конфліктних ситуацій в професійних ситуаціях.	2	2	6
7	Тема 7. Етичні дилеми, пов’язані із застосуванням штучного інтелекту	2	2	8
	Самостійна індивідуальна самостійна робота: Case-studies (ситуаційний аналіз) Дослідження та аналіз дилем/проблем/ суперечностей в професійній сфері та розробка рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки (проведення самостійного дослідження, узагальнення та інтерпретація отриманих результатів)			13
	ВСЬОГО	14	14	62

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

лекцій – 14 год.;

семінари – 14 год.;

самостійна робота - 60 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Аболіна Т., Нападиста В., Рихліцька О. Прикладна етика. Навч. посібник / За наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – Розділ 1. – С.7-40.
2. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. – К., 2003. – с.248
3. Етика. Естетика.: Навч. посібник / за наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – Розділ 1 – С. 6-22.
4. Ломачинська І.М., Рихліцька О.Д., Барна Н.В. Основи корпоративної культури.// Навч. посібник. -К.:2011.,- 480с.
5. Професійна та корпоративна етика.-«Київський університет».-2019.-с.
6. De George R. *The Ethics of Information Technology and Business*. Blackwell Publishers, 2003.
7. Floridi L. Information ethics. On the philosophical foundation of computer ethics. *Ethics and Information Technology*. 1999. Vol.1. 37–56.
8. Frey R.G., Wellman Ch.R. (eds.) *A Companion to Applied Ethics*. Oxford, Blackwell Publishing, 2005.
9. Singer P. *Practical Ethics*. Cambridge : Cambridge University Press, 2011. 356 p..
10. Floridi, L. (2023). *The Ethics of Artificial Intelligence: Principles, Challenges, and Opportunities*. Oxford University Press.
11. Edmonds, D. (Ed.). (2024). *AI Morality*. Oxford University Press.

Додаткова:

1. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем (Електронний ресурс): <http://parta.com.ua/var/>
2. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика» //Теоретичні питання освіти і виховання.-К.:2001.-Вип.14.-с.100-102
3. Ломачинська І.М. Професійна етика: навчальний посібник для дистанційного навчання.- К.: «університет Україна», 2005. – 227 с.
4. Роузфілд Ст. Порівнюємо економічні системи. Культура, багатство та влада в ХХІ ст. – К.: Вид-во К.І.С. – 2005. – 368 с.
5. Ф. Котлер, Н. Лі, Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ.. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
6. D'Angelo J.G. *Ethics in Science. Ethical Misconduct in Scientific Research*. 2nd ed. CRC Press, 2019.
7. Fukuyama F. *Our Posthuman Future. Consequences of the Biotechnology Revolution*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2002.
8. Higgins Ch. *The Good Life of Teaching. An Ethics of Professional Practice*. Wiley-Blackwell, 2011.
9. Himma K.E., Tavani H. T. (ed.) *The handbook of information and computer ethics*. Wiley, 2008. 671 p.
10. Jonas H. *The Imperative of Responsibility: In Search of Ethics for the Technological Age*, 1979.
11. Robert A. Schultz, Robert A. Schultz *Information Technology and the Ethics of Globalization: Transnational Issues and Implications*. - Information Science Reference, 2009.- 272 с.
12. *Modernity and Technology* Thomas J. Misa, Philip Brey, Andrew Feenberg. 2003, с.433
13. Hagendorff, T. (2024). Mapping the Ethics of Generative AI: A Comprehensive Scoping Review. *Minds and Machines*, 34, 39.